

Oncidium barbatum: Cây Lan Năm Cũ

Không biết tôi học được thói quen của bậc vĩ nhân nào là mỗi khi làm công việc vệ sinh thường hay kiểm một tờ báo hay cuốn sách nào đó dù là mới hay cũ để đọc. Sáng nay vợ được tờ Orchid Digest cũ số tháng 4-5-6 năm 2009, mở ra thấy hình một cây lan năm cũ. Đó là *Oncidium barbatum*.

Vào khoảng năm 1998-1999 gì đó, tại hội hoa lan Fascination of Orchids International Show ở South Coast Plaza có một gian hàng đến từ Nam Mỹ bày bán một cây lan lạ, nhỏ đẹp. Đang khi bước vào “Lan hoa Mê Hồn Trần”, tôi không ngại ngần trả một giá khá cao để mua một cây lan trơ rễ, nhưng có vài chiếc hoa để gia tăng nhân số cho bộ sưu tập của mình.

orchidboard.com

rv-orchidworks.com

Người bán hàng nói chùm hoa có thể dài tới 2 feet, với 20-30 bông hoa to chừng 1 inch. Ông ta dặn đừng để ở chỗ quá nắng, tưới thật nhiều khi cây ra mầm ra rễ và bớt tưới vào mùa Đông. Thời đó Internet còn sơ khai, nên tôi ghi nhớ lời ông dặn và năm sau cây lan cũng cho tôi được một chùm chừng 15 hoa.

Thế rồi khi người bạn đường 55 cũ đã bỏ tôi ra đi vào năm 2002, vườn lan bị lãng quên và đàn rệp sáp (Boisduval scale) hè nhau tàn phá, cây lan đã bỏ mình trong cuộc tàn sát không hề thương xót...

Vào Google để tìm lại những bóng hình xưa, nhưng người cũ đã thay họ đổi tên. Theo *The Plant List*, *Oncidium barbartum* do Lindley đặt ra vào năm 1821, hay *Oncidium ciliatum* Lindley 1833, hay *Alatiglossum barbatum* (Lindl.) Baptista năm 2006 chỉ còn là đồng danh của *Gomesa barbata*. Bởi vì năm 2009, các khoa học gia M.W. Chase & N.H. Williams đã xem xét lại các mẫu vật của những cây lan kể trên đều có cấu trúc giống nhau và giống với loài *Gomesa*, nên đã chuyển cây này thành *Gomesa barbata*.

Một đôi khi chúng ta bỏ ngỡ về sự thay đổi tiếp vĩ ngữ của một vài danh từ (suffix) như barbata hay barbatum kể trên, nên không biết chữ nào là đúng. Hai chữ cùng đồng nghĩa như nhau, tùy theo người dùng, chữ (us-barbatus) ám chỉ giống đực, (a-barbata) ám chỉ giống cái, và (um-barbatum) dùng chung cho cả hai.

Gomesa barbata
A.O.S.

Oncidium ciliatum
Blog da bete Orquideas

Alatiglossum barbatum
pinterest.com

Đây là một nàng Vũ nữ xinh đẹp, hình dáng thướt tha, nên tuyển thêm vào hàng ngũ giai nhân tuyệt sắc của chúng ta.